

dossier didàctic

LA TUMBA DE LAS LUCIÉRNAGAS (Hotaru no Haka)

#ServeisEducatius
#FilmotecaEscoles

Filmoteca
de Catalunya

 Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

A partir de 3r d'ESO

contingut

INFORMACIÓ PRÀCTICA

| PÀGINA 2

*FITXA TÈCNICA
CONCEPTES CLAU
SINOPSI
LA CRÍTICA DIU*

PER A REFLEXIONAR

| PÀGINA 4

PROPOSTA D'ACTIVITATS

| PÀGINA 5

ANÀLISI

Context

Llenguatge cinematogràfic

Narrativa

ACCIÓ

REFLEXIÓ

COMPLETEU EL VISIONAT

| PÀGINA 7

Informació pràctica

LA TUMBA DE LAS LUCIÉRNAGAS (Hotaru no Haka)

FITXA TÈCNICA

Direcció: Isao Takahata

Guió: Isao Takahata (Novel·la: Akiyuki Nosaka)

Música: Yoshio Mamiya

Fotografia: Nobuo Koyama

Interpretació: Animació

Producció: Japó

Any: 1988

Duració: 93 min.

V.O: Anglès

No recomenada a menors de 13 anys

CONCEPTES CLAU

Drama - Família - Infantesa - Orfes - Guerra
Mort - Animació - Studio Ghibli

SINOPSI

Isao Takahata, un dels grans mestres de l'anime i el creador, juntament amb Hayao Miyazaki, dels estudis Ghibli, va morir el passat 5 d'abril.

La seva gran obra mestra és l'adaptació de la novel·la autobiogràfica d'Akiyuki Nosaka *La tumba de las luciérnagas*, on narra, amb la senzillesa i la força dels grans clàssics, la dissort de dos germans orfes de Kobe durant la Segona Guerra Mundial.

LA CRÍTICA DIU

La tumba de las luciérnagas (*Hotaru no haka*, 1988) va ser la primera pel·lícula realitzada per Isao Takahata per l'estudi Ghibli, i va obtenir un efímer però exitós reconeixement mundial. Partint de la novel·la (parcialment) autobiogràfica d'Akiyuki Nosaka, Takahata confronta el seu habitual món infantil amb l'horror de la guerra en el context dels bombardejos soferts pel Japó durant la Segona Guerra Mundial. En el fons, el film és una reescriptura japonesa d'obres tan importants com a *Jeux interdits* (René Clément, 1952) —per l'exploració del món rural després de la catàstrofe—, *Germania anno zero* (Roberto Rossellini, 1948) i fins i tot d'*Empire of the Sun* (Steven Spielberg, 1987) —quant a l'estudi de la inhumana resistència infantil—, on l'infern postbèl·lic és filtrat a través del punt de vista ingenu del nen. I no és que no s'hagi explorat amb anterioritat un relat semblant. De fet, la dècada dels 80 ens va lliurar dos llargmetratges d'esperit similar: *When the Wind Blows* (Jimmy T. Murakami, 1986), una bradburiana paràbola sobre la paranoia atòmica, i sobretot *Hadashi no Gen* (Masaki Mori, 1985), que encara de manera més

Informació pràctica

LA TUMBA DE LAS LUCIÉRNAGAS (Hotaru no Haka)

directa les seqüeles del bombardeig nuclear d'Hiroshima, també des d'una perspectiva infantil.

Cine de animación japonès. Antonio José Navarro (coord.). Donostia: Semana de Cine Fantástico y de Terror de San Sebastián: Donostia Kultura, DL 2008.

An illustration of a man and a woman in a rural setting. The man on the left wears a purple hat and a light-colored shirt. The woman on the right has dark hair and wears a blue dress with white patterns. They are standing in a field with green plants. The background shows a line of trees under a cloudy sky.

“

Per què les cuques de llum moren tan ràpid?

”

SETSUKO (PERSONATGE)

Proposta d'activitats

ANÀLISI

CONTEXT

La tumba de las luciérnagas és una pel·lícula produïda per Studio Ghibli. Coneixeu aquesta productora?

Quin paper té una productora en la creació d'un llargmetratge?

Quins altres títols japonesos coneixeu?

LLENGUATGE CINEMATogràFIC

La pel·lícula mostra el desenllaç de la història en els primers minuts del film. Quines són les tècniques pròpies del llenguatge cinematogràfic que utilitza el director per donar sentit al fil de la història? Què aconsegueix utilitzant-les?

En quin gènere cinematogràfic classificaríeu *La tumba de las luciérnagas*? Per què?

NARRATIVA

El film mostra els últims mesos de la II Guerra Mundial al Japó, però l'argument de la pel·lícula és realment la guerra?

Els germans es queden orfes durant els bombardejos nord-americans i van a viure durant un temps a casa de la seva tieta. Com és el tracte que ella els ofereix? Creus que aquest tracte és degut al fet que no li importen? Per què creus que ella mostra indiferència pel patiment dels seus nebots?

Què creus que representen per Seita i Satsuko els caramels de fruita i la llum de les lluernes que apareixen a diversos moments de la pel·lícula? Quin creus que és el significat de la metàfora que Takahata vol expressar amb el títol del film?

Proposta d'activitats

ACCIÓ

Són molts els artistes que s'apropen a la guerra de les diferents disciplines artístiques. Quin medi us sembla més efectiu per conduir a la reflexió crítica? Cerqueu artistes o si teniu algun preferit compartiu-lo amb la classe.

Alguns exemples: els collages *Bringing War Home*, de Martha Rosler; la pel·lícula *Hiroshima mon amour*, de Alain Resnais i Marguerite Duras; l'exposició *Sota la bomba. El jazz de la Guerra d'imatges transatlàntica*, al Macba.

REFLEXIÓ

En el film, es dona una imatge molt concreta de l'actuació del govern japonès durant la Segona Guerra mundial, sobretot envers els seus ciutadans. Creus que es tracta d'una pel·lícula antibèlica? Per què?

Si no coneixíeu els esdeveniments retratats a la pel·lícula, us han generat ganes de conèixer més la història de Japó o del rastre de la guerra en la societat actual?

Completeu el visionat

BIBLIOGRAFIA I FILMOGRAFIA

Azzano, Enrico. *Studio Ghibli : l'animazione utopica e meravigliosa di Miyazaki e Takahata*. Milano: Bietti, febrer 2017.

Ciment, Gilles. *Le tombeau des lucioles. L'animation et le réel*. "Positif", núm. 425-426 (juil.-août 1996), pàg. 134-139.

López Martín, Álvaro. *Antes de mi vecino Miyazaki: el origen de Studio Ghibli*. Madrid: Diábolo Ediciones, 2016.

Robles, Manuel. *Antología del Studio Ghibli*. [Palma de Mallorca]: Asociación Cultural de Cómic (Japonés), 2011.

La Tumba de las luciérnagas (Hotaru no haka) (DVD). [Barcelona]: Selecta Visión, DL 2012.

Tots els llibres, revistes, pel·lícules i bandes sonores citats els trobareu a la Biblioteca del Cinema.

Topogràfic del film:

V 10794